

STØTTEGRUPPEN 22. JULI

Kjære medlemmer

Nytt medlemsbrev med informasjon om støttegruppens aktiviteter.

Illustrasjon Jenny Jordahl. Brukt i Ekstremismekommisjonens rapport

I denne utgaven kan du lese om:

- Årsmøte 2024
- Ekstremismekommisjonen
- Årsmøter i fylkeslagene
- Fylkesledersamlinger
- Landsdekkende samlinger 2024
- Nasjonalt minnested i Regjeringskvartalet
- 22.juli markeringer – samarbeid med AUF og Utøya AS
- Serie på NRK – «Sønner av Norden»
- Rettssaker i 2024
  - Rettssak januar 2024
  - Medias roller i rettssaker – Støttegruppens møter og vurderinger

- Rettssak juni 2024

Årsmøte 2024

Årsmøte i Den nasjonale støttegruppen etter 22. juli avholdes søndag 21 april 2024.

Saker som fylkeslagene og medlemmer ønsker behandlet på årsmøte må være levert Støttegruppen **senest 25.mars 2024**.

Sakspapirene til årsmøtet legges ut på Støttegruppens nettside senest 7.april 2024.

Årsmøtet finner sted i på Thon Hotel Oslofjorden i Sandvika fra 10.00 – 12.30.

Alle medlemmer har mulighet til å delta på årsmøtet. **Frist for å melde seg på er satt til 10.april**, for å få oversikt over antall og mulighet til å bestille riktig størrelse møtelokale.

Det er også mulig å delta på årsmøtet digitalt. **Påmelding innen mandag 15.april**. De som melder seg på vil få tilsendt oppkoblingslenke i god tid før møtestart for å kunne delta.

Ekstremismekommisjonen

Den Nasjonale Støttegruppens styreleder Lisbeth Røynealand og AUFs nestleder Gaute Børstad Skjervø har vært medlemmer av Ekstremismekommisjonen.

Fredag 2.mars overleverte Ekstremismekommisjonen sin rapport «NOU 2023:3 – Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet» til Regjeringen. Mottakere på

overrekkelsen var Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna, Statsminister Jonas Gahr Støre og Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl. Kommisjonen har arbeidet med den 500 sider lange rapporten siden oppnevning i juni 2022, og har gjennomført en lang rekke møter og besøk både i Norge og i ulike europeiske land. Kommisjonen leverer også 41 anbefalinger til Regjeringen. Blant dem er flere anbefalinger knyttet til styrking av undervisning og kompetanse hos ansatte i skoleverket.

Det er mulig å bestille kommisjonens rapport, og å lese mer om overleveringen her - <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-starter-arbeid-med-stortingsmelding-om-ekstremisme/id3027944/>

Rapporten har en flott tegneserie laget av Jenny Jordahl. Denne skal nå gis særtrykk og distribueres til alle landets skoler.

Illustrasjon Jenny Jordahl. Brukt i Ekstremismekommisjonens rapport.

Årsmøter i fylkeslagene

Støttegruppens 9 fylkeslag gjennomfører i løpet av februar og mars sine årsmøter. Den Nasjonale Støttegruppens vedtekter ble på årsmøte 2023 endret slik at alle fylkeslag må ha gjennomført årsmøter innen 1.april. Fylkeslagene kan søke midler til likepersonsarbeid fra Den nasjonale Støttegruppens tildelte midler fra Helsedirektoratet. For at behandling av søknader skal bli mulig å gjennomføre for alle samtidig må årsrapporter, regnskap, budsjett og årsplaner være vedtatt i alle fylkeslag med samme innsendelsesfrist.

Fylkeslag Nordvest og Trøndelag har allerede gjennomført sine årsmøter i februar. Hordaland avholder sitt årsmøte 10.mars, og andre fylkeslag følger etter i rask rekkefølge. Still opp på årsmøte i ditt fylkeslag for å høre mer om hva som skjer, gi innspill til aktiviteter du ønsker skal skje, og benytt anledningen til å treffe andre medlemmer. Sjekk med ditt eget fylkeslag for å få riktig dato, sted og tid for årsmøte.

Fylkesledersamlinger 2024

Nasjonal Støttegruppes styre gjennomfører to ganger i året samling med representanter for alle fylkeslagene. Samlingene benyttet til å få innspill, ha prinsipielle diskusjoner om hva Støttegruppen skal jobbe med og prioritere i henhold til vedtatt organisasjonsplattform, til å gi informasjon om hva det nasjonale styret jobber med, og til å få påfyll fra eksterne innledere.

I 2024 arrangeres fylkesledersamlinger i Sandvika samme helg som Den nasjonale Støttegruppens årsmøte 20.-21.april og i Bergen 12.-13.oktober. Styret har bestemt at fylkesledersamlingen hver høst skal skje ulike steder i landet utenfor sentralt Oslo-område. Det gjøres for å kunne invitere styre i fylkeslag som har tilhørighet til by/område der samling arrangeres, og dermed involvere mer.

Landsdekkende samling høsten 2024

13.-15.september arrangeres en landsdekkende samling for overlevende på Thon Hotell Oslofjorden i Sandvika. Påmelding og mer informasjon kommer noe senere i vår. Vi håper mange vil delta på samlingen. Tilbakemeldinger og evaluering fra samling i 2022 viser at samlinger for overlevende er viktige og nødvendige, og at det er behov for å treffes, og for å prate både i grupper og uformelt.

10.-12.november arrangerte Støttegruppen for første gang en egen samling for søsken, både etterlatte og søsken av overlevende. Samlingen ble til etter ønske fra søsken selv. Det var et sterkt ønske om at man ikke skulle vente 2 år til neste samling.

Styret har derfor bestemt at ny søskensamling skal arrangeres i slutten av januar/begynnelsen av februar 2025. Mer informasjon følger tidlig høst 2024.

Nasjonalt minnested i Regjeringskvartalet

I forrige nyhetsbrev ble det informert om arbeidet med å etablere et permanent, nasjonalt minnested etter terrorangrepet 22. juli 2011 i det nye regjeringskvartalet.

Juryen er i gang med sitt arbeid, og 10 kunstnere har gått videre til konkurransens første trinn. Mer informasjon om utvalgte kunstnere og prosessen finnes på vedlagt lenke.

<https://koro.no/prosjekter/nasjonalt-minnested-etter-22-juli-i-det-nye-regjeringskvartalet/>

22.juli markeringer – samarbeid med AUF og Utøya AS

Støttegruppen har det siste året hatt samtaler med AUF for å overta mer av det praktiske rundt markeringene i Regjeringskvartalet og på Utøya 22.juli. Støttegruppen og Utøya AS tar fra i år over mer av koordinerende ansvar og logistikk knyttet til markeringene. Påmelding til tilstedeværelse på Utøya 21. og/eller 22.juli vil gå gjennom oss, Støttegruppen vil, som i fjor, ha generalsekretæren på kontoret hele juli for å kunne bistå i forkant, hjelpe til med å løse problemer, og ha ansvar for at koordinering skjer smidig.

AUF vil fremdeles være tett involvert i selve markeringene, men vil fra nå få mindre praktisk ansvar, slik at de kan ivareta rollen som politisk ungdomsparti.

Serie på NRK – «Sønner av Norden»

vi har laget en ny dokumentarserie vi kaller «Sønner av Norden», hvor tematikken er ung, nordisk nasjonalisme.

Serien er et forsøk på å forstå det som framstår som en bevegelse i retning ytre høyre og ren ekstremisme blant mange gutter og unge menn.

Vi forsøker gjennom nysgjerrighet og åpenhet som metode, å forstå hva de mener, hva de vil, og hvor langt de mener de vil gå.

Det er få, og stort sett anonyme, medvirkende fra Norge og Sverige, mens i Finland er nasjonalisme (og delvis nazisme) langt mer åpent enn vi trodde.

For både fakta og informasjon, og også balansens skyld, har vi med Ekstremismeforsker Cathrine Thorleifsson (leder av Ekstremismekommisjonen), Siv Sørensen, analytiker i PST, og Lars Stiernlöf (Agera Värmland), som jobber mot rekruttering til høyreekstreme miljøer i Sverige.

I episode 2, som i hovedsak foregår på en «nazifestival» i Finland, finnes det korte bilder av både ABB og Manshaus i noen sekunder, med en stemme som sier «Vi i Norge vet altfor godt hvilken trussel enkeltstående nasjonalister kan utgjøre». Konteksten er at de vi møter bygger både ideologi, styrke og kampferdigheter i fellesskap.

Serien legges ut i NRK TV på tirsdag 12. mars fra morgenen. Den består av 4 episoder på ca 25 minutter, og har Martha Antonette Solli som programleder.

Martha og jeg har tidligere laget serien «Gutter mot verden», der hele siste episode var et besøk på Utøya sammen med Gaute Børstad Skjervø fra AUF.

Foreløpig er det ikke bestemt noen lineær visning på NRK1.

Rettssaker i 2024

Rettssak i januar 2024

Rettssaken terroristen hadde anlagt mot Den Norske Staten, med påstand om soningsforhold i strid med den Europeiske Menneskerettighetskomisjonens artikkel 3 og 8, ble gjennomført i rettslokale i Ringerike fengsel 8.-12.januar 2024. Den Nasjonale Støttegruppens styreleder Lisbeth Røynealand, styremedlem Merete Stammeshagen og generalsekretær Gro Lindstad fulgte saken i overføringssal i Oslo Tinghus hele uken. Lisbeth Røynealand ga kommentarer til ulike medieaktører som NRK Nyheter, TV2 og Reuters. Det skjedde både første dag av forhandlingene og mot slutten av uken.

Dom i saken ble avsagt 15.februar 2024. Saksøker fikk ikke medhold i noen av sine påstander om brudd på menneskerettighetskonvensjonen. Forsvarer sa i media samme dag som dommen ble avsagt at de vil anke saken. Hvordan den berammes og behandles vil ikke bli avklart før senere i vår.

Hvis noen skulle ønske å lese hele dommen kan den bestilles fra Oslo Tingrett med referanse til Saksnr.: 23-120011TVI-TOSL/05

Medias roller i rettssaker – Støttegruppens møter og vurderinger

Dette bildet er fra da retten behandlet Anders Behring Breiviks saksmål mot staten for brudd på menneskerettighetene i 2007. Foto: Lise Jønsdahl / NTB

Forsker advarer mot spredning av nye Breivik-bilder fra rettssaken

Kan gi næring til ytterliggende miljøer.

Peter Tåbe

13. januar 2024 06:34

Artikkelen som illustrerer denne saken, er fra krav om prøveløslatelse i 2022. Den bruker her fordi den har vært like aktuell i forberedelse til sak som gikk for Oslo Tingrett.

Den Nasjonale Støttegruppens styreleder og generalsekretær hadde fra høsten 2023 og frem mot rettsforhandlingene god dialog med Regjeringsadvokaten. Det ble gitt god informasjon om prosessen og forhandlingene som skulle skje. Den Nasjonale Støttegruppen henviste tidlig til krevende situasjon under saken om prøveløslatelse i 2022, der det ble strømmet (med tidsforskyvning på 45 sekunder) via nettsiden til Dagbladet. Flere medier hadde den gang ønsket å gjøre det samme, men valgte etter samtaler og innspill den gang å la være.

Det ble også søkt om å få strømme hele saken denne gang. Den Nasjonale Støttegruppen sendte brev til dommer i saken med argumenter for å ikke tillate strømming av terroristens egen forklaring og forsvarers utspørring.

I 2022 argumenterte NTB med at bildene ville være viktig for historiebøkene. De argumenterte også da regjeringsadvokaten ønsket å innskrenke strømming med følgende –

«Sakens natur tilsier at forhandlingene gjennomføres med stor åpenhet. Jeg mener det må være det prinsipielle utgangspunktet. Og det er nettopp gjennom opptak og overføring av rettsforhandlingene at allmennheten sikres best mulig innsyn i og kontroll med domstolens behandling.» NTB visuell Christina Dorthellinger

Flere medier, som i utgangspunktet hadde planlagt å ha strømming valgte før rettssaken å ikke gjøre dette.

Dagbladet valgte å strømme i helhet i mars 2022. De sa at det skulle skje med forsinkelse, og flere redaksjonelle ledere ville sitte klare til å gjøre fortløpende etiske vurderinger og til å kutte direktesendingen av lyd eller bilde. Dagbladet mente at det var viktig at publikum selv kunne se og høre hvordan terroristen opptrådte, ordla seg og argumenterte.

Støttegruppen har fått oversikt over Dagbladets sending og hvor mye de faktisk kuttet lyd på. Realiteten er at det skjedde minimalt. Terroristen hadde et eget innlegg som del av rettsforhandlingene. I løpet av de 59 minuttene han snakket kuttet Dagbladet lyd to ganger. En gang 47 sekunder og en gang 59 sekunder. Terroristen ble dermed gitt en talerstol ut til omverden med egentale på rett i underkant av 57 minutter.

Han fikk i tillegg lov til å ha plakater/påsatte merkelapper med budskap på jakke og dokumentmappe når han gikk inn i retten. Budskapet på engelsk var helt klart ment formidlet ut til tilhengere som fikk tilgang til det via strømming. Det var et klart høyrenasjonalistisk budskap på engelsk. Selv om han ikke fikk lov til å ha dem på under forhandling forsøkte han å vise dem igjen til media og journalister, og fikk så tilsnakk fra dommeren.

Det er dokumentert at bilder og budskap i løpet av få minutter ble spredt ut på ekstreme debattfora som 4chan og 8chan, og personer var inne og sa de hadde gjort opptak av forhandlingene som ble strømmet, og av Breiviks tale, og ba om bistand til å transkribere og oversette til andre språk. Bilder fra strømming, med budskap på dress og veske, ble brukt i nettfora til å lage plakater og bilder.

Vi vet også at det etter rettssaken i mars 2022 har vært minst to terrorangrep, hvor gjerningsmenn har trukket frem ABB som sin inspirasjon. Terrorangrep og skyting utenfor en bar for skeive i Bratislava i oktober 2022 og masseskyting i Buffalo i staten New York i mai 2022 er eksempler på hvordan Norge nå eksporterer ekstremisme og inspirerer til terrorisme i andre land. Når ABB gis en talerstol ved live strømming er dette langt forbi det som ytringsfriheten dekker. Ytringsfrihet gir mulighet til fri ytring, men ingen har rett på å få sine meninger på trykk i ulike medier eller har rett på tilgang til en talerstol.

Støttegruppen påpekte i 2016 og i 2022, og gjør det nå igjen -

- Terroristen har drept 77 mennesker, og er opptatt av å skape størst mulig oppmerksomhet om sin person og sin sak. Det er i allmennhetens interesse at terroristen ikke gis den oppmerksomheten han higer etter. Mediatilgang, og dermed ytringsfrihet, sikres ved at journalister kan være til stede i rettssalen, og kan rapportere derfra slik de gjøre i svært mange andre saker.
- Rettsaken blir kjørt på vanlig måte etter norsk lov nettopp fordi terroristen ikke skal gjøres spesiell, men likebehandles. Det bør også gjelde for mediedekningen. Det er ikke vanlig praksis at NRK eller andre medier er til stede og gjør opptak i denne typen rettsaker.
- Fremstillingen i retten vil oppleves svært vanskelig av mange. Den blir saklig, nøktern og faglig, uten noen spesielle hensyn til de berørte. Mange av de direkte rammede sitter alene foran sin TV og kan bli retraumatisert.
- Ingen innrømmelser er forventet å komme fra terroristen – snarere tvert imot.
- Denne rettsaken kan på ingen måte sammenlignes med rettsaken i 2012, da dette er en sivil rettsak.

Den Nasjonale Støttegruppen fikk medhold i at det kun skulle strømmes fra Regjeringsadvokatens og saksøkers advokat sine åpningsprosedyrer. Ikke noe innhold hvor terroristen hadde ordet ble strømmet ut.

Dette møtte noe motstand hos noen medieaktører. Styreleder i Støttegruppen hadde sammen med generalsekretæren og leder i AUF Astrid Willa Eide Hoem et eget møte med Redaktørforeningen for å forklare våre grunner til å gå mot strømming av terroristens innlegg. Både Støttegruppen og AUF var samtidig tydelige på å støtte ytringsfriheten som et prinsipp. Det betyr uansett ikke at alle som ytrer seg har rett til talerstol og mikrofon.

Støttegruppen og AUF hadde også møte med sjefsredaktør og politisk redaktør i Dagbladet for å formidle våre synspunkter.

Rettssak om prøveløslatelse i juni 2024

18.-20.juni 2024 er det berammet ny sak. Terroristen ber om prøveløslatelse, og saken er berammet til tre dager. Selve saken blir også denne gang fysisk gjennomført i gymsalen i Ringerike fengsel. Det blir overføringssal i Sandvika Tinghus. Støttegruppen vil gis mulighet til å følge saken begge steder.

I Ringerike fengsel gis det mulighet for 5 personer til å være til stede. ***Hvis noen av Støttegruppens medlemmer ønsker plass i fengselet under de tre dagene saken varer må det gis beskjed til gro.lindstad@stottegruppen22juli.no innen 27.mars.***

For deltagelse i overføringssal i Sandvika Tinghus er det mulig å melde tilbake innen 15.mai til gro.lindstad@stottegruppen22juli.no

Ta gjerne kontakt med oss hvis vi kan bistå eller hvis du har spørsmål til oss!

For styret i Den nasjonale støttegruppen etter 22. juli

Lisbeth Kristine Røyneland - Styreleder

Gro Lindstad - Generalsekretær

<http://22juli.info>

E-postadresse: stottegruppen@22juli.info

gro.lindstad@stottegruppen22juli.no